

STALIŠČA IN PREDLOGI GZS K OSNUTKU NOVELE ZGD-11

Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Status dokumenta: uradno stališče
Datum dokumenta: 30. september 2014

Pri strokovnem usklajevanju sodelovala: Komisija GZS za gospodarsko pravo

UVOD

Gospodarska zbornica Slovenije je proučila osnutek predlogov sprememb in dopolnitev Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-11), ki ga je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo objavilo na spletu skupaj z vabilom za posredovanje stališč in predlogov do 30. septembra 2014.

Ugotavljamo, da predlog na več mestih sledi zahtevam GZS iz njenih različnih agend po delovanju pravne države, krepitvi finančne discipline, večji transparentnosti pri poslovanju in poslovne etike. Nekatere rešitve, ki jih prinaša osnutek, pa so tudi vprašljive.

Pozdravljamo izboljšanje pravnih vzvodov, ki bi preprečevali veriženje družb in zlorabe kapitalskih družb ter druge predlagane rešitve, s katerimi bi prispevali k večji pravni varnosti različnih deležnikov podjetij, še posebej tudi v razmerjih povezanih družb. Eden od ključnih dosežkov bosta učinkovita vzpostavitve in delovanje informatizirane platforme v sodelovanju z AJPEs-om in DURS-om, s katero bo mogoče avtomatično preprečiti ustanavljanje gospodarskih subjektov osebam, ki so zlorabile zaupanje v svobodno gospodarsko pobudo. Pozdravljamo tudi novosti glede podjetniških pogodb, ki vsebujejo dodatne varovalke za zaščito interesov odvisnih družb, manjšinskih delničarjev in upnikov v pogodbenem in dejanskem koncernu.

Med pripombami naj že uvodoma izpostavimo naše pomisleke v zvezi z implementacijo nove evropske računovodske direktive (Direktiva 2013/34/EU). Tu bo treba upoštevati, da naša pravna ureditev v ZGD-1 in Slovenskih računovodskih standardih (SRS) pretežno že izpolnjuje zahteve iz te direktive.

V nadaljevanju navajamo naslednje ugotovitve, stališča in predloge k posameznim členom osnutka predlogov sprememb in dopolnitev ZGD-11.

K POSAMEZNEMU ČLENU OSNUTKA NOVELE ZGD-11

K 5. členu (preprečevanje veriženja podjetij)

Med zahtevami GZS za učinkovito delovanje pravne države je tudi odločen pregon veriženja podjetij, saj isti lastniki na svojih starih podjetjih puščajo neplačane obveznosti, na novih pa nadaljujejo poslovanje. GZS je v letu 2011 tu le deloma uspela s svojo zahtevo za nov 10a. člen v ZGD-1E, saj se je to vprašanje uredilo v drugi skrajnosti, ki jo je bilo treba odpraviti po ustavni presoji. Poštenim podjetnikom je treba po finančnem neuspehu, za katerega niso krivi, omogočiti čim hitrejši nov poslovni začetek.

Predlagani 10a. člen prinaša več izboljšav, ki jih pozdravljamo.

Predlagamo pa, da se deveti in deseti odstavek nadomestita z novim devetim odstavkom, ki se glasi:

»Omejitev iz 4. in 5. točke prvega odstavka tega člena za vpis v sodni register ali Poslovni register Slovenije se samodejno preverja v informacijskem sistemu e-VEM, ki ga ureja zakon, ki ureja sodni register, z neposredno izmenjavo podatkov med informacijskim sistemom e-VEM in Inšpektoratom republike Slovenije za delo ter sodiščem«.

Druge točke prvega odstavka se ustrezno preštevilčijo.

Obrazložitev:

Predlagani deveti in deseti odstavek določata, da registrski organi in notarji po uradni dolžnosti preverjajo, če obstajata omejitvi vpisa v sodni register ali v Poslovni register Slovenije iz nove 4. točke prvega odstavka (to je, da ustanovitelj, družbenik ali podjetnik ne more postati oseba, ki ji je bila v zadnjih dveh letih s pravnomočno odločbo Inšpektorata RS za delo najmanj dvakrat izrečena globa zaradi prekrška v zvezi s plačilom za delo) in iz nove 5. točke (po kateri velja omejitev vpisa za osebo, ki je neposredno ali posredno z več kot 25 odstotki udeležena v kapitalu kapitalne družbe, ki je prenehala na podlagi 495. člena, t.j., zaradi kršenja pravil o ohranjanju osnovnega kapitala družbe). Menimo, da bi bilo posebno preverjanje teh omejitev preko notarjev in registrskih organov neprimerno, saj bi takšna ureditev lahko povzročila situacijo, ko bi bila stranka zavrnjena že na e-VEM portalu zaradi neizpolnjevanja davčnih obveznosti, ko bi te izpolnila, pa bi bila zavrnjena po tem, ko bi registrski organ oz. notar ugotovil obstoj omejitev iz 4. in 5. točke po predhodnem vpogledu v evidenco sodišča oz. Inšpektorata za RS za delo. Zato predlagamo, da se tudi te nove omejitve preverjajo na enoten način kot v zvezi z neizpolnjevanjem davčnih obveznosti, samodejno preko e-VEM portala, ki bi moral biti z neposredno elektronsko povezavo povezan z organom, ki vodi zadevno uradno evidenco.

V zvezi z novostjo v predlaganem drugem odstavku 10a. člena pa predlagamo, da se v zakonu predvidi, kdo bo preverjal zadevne izjeme za banko oz. družbo za upravljanje terjatev bank. AJ PES nas je opozorila, da s temi podatki ne razpolaga.

Predlog za nov 18a. člen (popravljanje in pošiljanje podatkov iz letnih poročil)

Predlagamo nov 18a. člen, s katerim se doda nov 59a., ki se glasi:

»59a. člen (popravljanje in pošiljanje podatkov iz letnih poročil)

(1) Družbe iz prvega odstavka 58. člena tega zakona morajo po opravljeni reviziji popraviti tudi podatke, ki so jih AJPES predložile po 59. členu tega zakona. Če so podatki po reviziji ostali nespremenjeni, morajo družbe le potrditi njihovo pravilnost. Družbe posredujejo podatke istočasno z letnimi poročili iz prvega odstavka 58. člena tega zakona.

(2) Družbe, ki imajo poslovno leto različno od koledarskega, popravijo podatke, ki so jih AJPES predložile po 59. členu tega zakona, in sicer za poslovno leto. Družbe posredujejo te podatke istočasno z letnimi poročili iz 58. člena tega zakona.

(3) AJPES lahko uporabi podatke iz prvega in drugega odstavka tega člena za izdelavo uskupinjenih informacij in jih lahko posreduje za namene iz 59. člena tega zakona. Pogoji in način posredovanja so določeni v 59. členu tega zakona.

(4) AJPES podatke iz prvega in drugega odstavka tega člena o posamezni družbi, ne glede na tretji odstavek 59a. člena tega zakona, posreduje vsakomur na njegovo zahtevo v obsegu podatkov za javno objavo za majhne družbe in v obliki, kot je navedena v zahtevi.«

Obrazložitev:

Ta novi člen predlagamo zaradi upoštevanja potreb, da imajo zainteresirani dejavniki v poslovnem okolju možnost uporabe ustrezno strukturiranih in ažurnih informacij o najpomembnejših podatkih iz letnih poročil vseh družb. V tej zvezi se je GZS posvetovala tudi z AJPES. Družbe, ki so dolžne predložiti letna poročila po prvem odstavku 58. člena ZGD-1, predložijo ta letna poročila v PDF obliki, ki je neprimerna za nadaljnjo elektronsko obdelavo. Tako so za te družbe v ustrezni elektronski obliki na voljo le podatki, zbrani in obdelani v skladu z določbami 59. člena ZGD-1, ki pa se lahko uporabijo le za izdelavo uskupinjenih informacij. Na strani državnih organov in organizacij se kaže vse večja potreba po uporabi podatkov iz revidiranih letnih poročil v obliki, ki je primerna za nadaljnjo obdelavo v statistične, davčne, evidenčne, analitsko-informativne in raziskovalne namene. Iz dosedanje prakse je razvidno, da se *lahko podatki družbe, zavezane za revizijo računovodskih izkazov, predloženi po 59. členu ZGD-1, pomembno razlikujejo od podatkov iz revidiranih letnih poročil, predloženih po prvem odstavku 58. člena ZGD-1.* S predlaganim novim 59a. členom ZGD-1 bi se lahko neskladja med podatki za državno statistiko in javno objavo odpravila ali vsaj zmanjšala na minimalno sprejemljivo raven (anomalij ne bo mogoče povsem odpraviti pri družbah, ki imajo poslovno leto različno od koledarskega leta). Ker PDF oblika ni primerna za nadaljnjo obdelavo v smislu informacij javnega značaja, si mora vsak od ponudnikov bonitetnih storitev sam zase zagotoviti ustrezno informatizacijo, če želi zagotoviti celovito in kvalitetno izvajanje svojih storitev. S tem nastanejo pri ponudnikih bonitetnih storitev visoki stroški, kar pa lahko posredno zviša ceno bonitetnih informacij. Predlagana sprememba ne bi predstavljala omembe vredne dodatne obremenitve za družbe, saj bi morale *zgolj popraviti podatke, ki so jih posredovale AJPES za statistični namen po 59. členu ZGD-1, če so bili podatki po revidiranju računovodskih izkazov spremenjeni oz. le potrditi njihovo pravilnost, če podatki niso bili spremenjeni. Po naši oceni bi to v povprečju zahtevalo 0,5 do 1 ure dela.* V vsakem primeru pa morajo družbe podatke popraviti ob predložitvi letnih poročil za novo koledarsko/poslovno leto, in sicer v koloni za preteklo leto, *česar jim s predlaganim načinom ne bi bilo več potrebno, ker bi AJPES te podatke že zagotavljal družbam. To ne bi predstavljajo dodatno breme za podjetja, pač pa bi zgolj časovno predstavilo breme iz naslednjega na tekoče leto.* Kot rečeno, različne javnosti bi imele tako tekoče na razpolago ustrezno strukturirane in ažurne podatke iz letnih poročil vseh družb. Na drugi strani bi se ponudnikom bonitetnih informacij zmanjšali stroški

informatizacije podatkov, kar bi posledično tudi znižalo ceno bonitetnih informacij, kar bi izboljšalo poslovno okolje in zaupanje. Tudi drugim uporabnikom kot so MGRT, Banka Slovenije, DURS idr., bi se tako zmanjšali stroški informatizacije podatkov.

K 27. členu (umik opcije objave skrajšanih BS in IPI)

Predlagamo, da se 27. člen osnutka predloga ZGD-11 spremeni tako, da se v novem 70a. členu črtajo prvi, drugi in tretji odstavek.

Obrazložitev:

Pozdravljamo administrativno poenostavitev poslovnega poročanja za mikro družbe, ki na podlagi 4. odstavka novega 70a. člena ne bi bile več zavezane k izdelovanju prilog k izkazom, ampak bi morale na koncu bilance stanja razkriti le skupni znesek finančnih obveznosti, ki niso izkazane v bilanci stanja, če so ti podatki pomembni za oceno finančnega položaja družbe; višino vseh obveznosti, ki so zavarovane s stvarnim jamstvom (zastavno pravico in podobno); predujme in posojila, ki jih je družba ali njena odvisna družba odobrila članom posloводства, članom nadzornega sveta, drugim delavcem družbe ter zaposlenim na podlagi pogodbe, za katero ne velja tarifni del kolektivne pogodbe in podatke v zvezi z lastnimi deleži.

GZS se vedno zavzema za čim več utemeljenih poenostavitev poslovnega/zakonodajnega okolja, še posebej za mikro družbe. Vendar pa ne moremo podpreti predlaganega prvega, drugega in tretjega odstavka novega 70a. člena, saj bi opcija poenostavljenega poročanja glede bilance stanja in izkaza poslovnega izida za mikro družbe, po našem mnenju vodila k nasprotnemu učinku.

Prvi trije odstavki novega 70a. člena bi mikro družbam omogočili, da lahko sestavijo in objavijo v osmih postavkah skrajšano bilanco stanja, in sicer tako, da na aktivni prikažejo samo stalna sredstva, gibljiva sredstva in aktivne časovne razmejitve, na pasivi pa kapital, rezervacije, dolgoročne obveznosti, kratkoročne obveznosti in pasivne časovne razmejitve. Sestavili in objavili bi lahko tudi le v osmih postavkah izkaz poslovnega izida: čiste prihodke od prodaje, druge prihodke, stroške blaga, materiala in storitev, stroške dela, prevrednotovalne popravke vrednosti, druge stroške, davke in čisti poslovni izid. Za poenostavljen režim prikaza in objave bilance stanja in izkaza poslovnega izida bi se lahko odločile le mikro družbe, ki računovodskih postavk ne vrednotijo v skladu z načelom poštene vrednosti.

Obrazložitev piscev 27. člena osnutka ZGD-11, ki prinaša tako pomembno novost, je med najbolj pomanjkljivimi. Kratka obrazložitev se v bistvu začne in konča s sklicevanjem na 36. člen Direktive 2013/34/EU Evropskega parlamenta in Sveta, z dne 26. junija 2013, o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in povezanih poročilih nekaterih vrst podjetij, in s kratkim povzetkom predlaganih skrajšanih bilanc. Omenjeno direktivo je treba razumeti tako, da imajo države možnost, ne pa zavezo, da za mikro družbe omogočijo poenostavitve glede sestavljanja računovodskih izkazov.

Ob posvetovanju z AJ PES smo bili seznanjeni s tem, da so tudi MGRT, SURS, SIR in MF v postopku oblikovanja pripomb k direktivi ugotavljali, *da je v Sloveniji poenostavitev pri poročanju podatkov iz letnih poročil že dosežena v večji meri kot v drugih državah EU*. To utemeljuje dejstvo, da se podatki poročajo samo elektronsko, enkrat za tri namene hkrati – zagotavljanje javnosti, statistični in davčni namen. Če ohranimo sestavljanje računovodskih izkazov kot doslej, pokrijemo s tem tudi notranje poročanje. Predlagani prvi odstavek 70a. člena za mikro družbe določa skrajšano bilanco stanja, vendar se po tej členitvi delijo

sredstva na stalna in gibljiva, medtem ko se 65. člen ZGD-1, ki določa členitev sredstev na dolgoročna in kratkoročna, s to novelo ne spreminja. To pomeni, da bi morala mikro družba predložiti AJPES podatke iz bilance stanja dvakrat, in sicer za statistične namene na enak način kot ostale družbe, za javno objavo pa bi morala preračunavati posamezne postavke, da bi jih lahko prikazala na način, kot to določa predlagani 70a. člen. Podobno velja tudi za skrajšani izkaz poslovnega izida, saj naj bi se ločeno izkazali le čisti prihodki od prodaje, vse druge prihodke pa bi bilo treba seštevati, pri čemer ni jasno, ali bi bilo med drugimi prihodki treba upoštevati tudi učinke zalog, morebitne subvencije, dotacije ipd.

Tu se navezujemo tudi na strokovne razlage Zbornice računovodskih servisov (ZRS), ki deluje kot eden od avtonomnih sestavnih delov GZS. Za izdelavo bilance stanja in izkaza poslovnega izida je potrebno pripraviti vse računovodske podlage, kar pomeni, da so računovodska opravila do priprave bilance enaka kot bi bila brez »poenostavitev«. Samo skrajšani računovodski izkazi dejansko ne pomenijo nobene poenostavitve, ravno nasprotno, pomenijo dodatno spremembo v informacijskih sistemih mikro družb in/ali njihovih računovodstev, saj je potrebno vse dosedanje nastavitve za izdelavo izkazov spremeniti. Predlagatelj novele se mora zavedati, da se računovodski izkazi ne delajo »pešč« in da manj postavk še ne pomeni poenostavitve. Računovodski izkaz je dokument, ki se v informacijskem sistemu izdelava na podlagi ustreznih nastavitvev podatkov. Zato, kot rečeno, pomeni »skrajšanje« računovodskih izkazov le navidezno poenostavitev. Glede na doseženo optimalno stanje v zvezi z oddajo poenotenih obrazcev za statistiko, FURS in javno objavo, h kateremu je skozi leta svojega delovanja pripomogla tudi ZRS, bi kakršnokoli »krajšanje« računovodskih izkazov torej pomenilo korak nazaj. Marsikateri direktor mikro družbe se pri odločitvi za poseben režim niti ne bi zavedali negativnih posledic take izbire.

Če bi se mikro družbe odločale za opcijo objave krajših bilanc po predlaganem 70a. členu, *bi se zmanjšala transparentnost poslovanja teh družb, ki v Sloveniji predstavljajo večino.* Njihovi obstoječi in novi potencialni poslovni partnerji in investitorji bi bili prikrajšani glede javnega vpogleda v njihove celovite bilance in bi se morali za manjkajoče informacije obračati na bonitetne hiše, kar pa bi jih odvrčalo zaradi znatnih stroškov bonitetnih informacij. Edini motiv mikro družb za objavo skrajšanih bilanc bi bila lahko po našem mnenju želja po zakritju nekaterih pomembnih bilančnih podatkov pred javnostjo. Na podlagi podatkov iz skrajšane bilance stanja in izkaza poslovnega izida namreč ni mogoče ugotoviti, s kolikšnim obratnim kapitalom razpolaga mikro družba, kolikšen je osnovni kapital, do višine katerega jamči družba za svoje obveznosti, kakšna je plačilna sposobnost, kakšna je struktura financiranja stalnih sredstev in zalog, kolikšne so obveznosti do dobaviteljev idr. Prav tako ni mogoče izračunati, kolikšno dodano vrednost ustvari mikro družba.

Zaradi vsega navedenega predlagamo črtanje prvega, drugega in tretjega odstavka predlaganega novega 70a. člena.

K 29. členu (prenos podjetja s.p.-ja)

Predlagamo, da se prvi stavek prvega odstavka 72a. člena spremeni tako, da se glasi:

»Podjetnik lahko za časa svojega življenja prenese podjetje na katerokoli fizično osebo (v nadaljevanju: podjetnik prevzemnik).«

Obrazložitev:

Po veljavni ureditvi lahko samostojni podjetnik posameznik za časa svojega življenja prenese svoje podjetje na zakonca ali osebo, s katero živi v dalj časa trajajoči življenjski skupnosti, otroke, posvojence, starše, posvojitelje, vnuke, brate in sestre tako, da preidejo s prenosom

do univerzalnega pravnega nasledstva teh oseb vse pravice in obveznosti podjetnika prenosnika v pravnih razmerjih v zvezi s prenesenim podjetjem. Osnutek novele ZGD-11 razširja krog oseb, na katere lahko podjetnik prenese svoje podjetje tudi na njegove pastorko.

GZS na pobudo svojih članov iz vrst samostojnih podjetnikov ne vidi argumentov, zakaj ne bi mogel samostojni podjetnik posameznik prenesti svojega podjetja na enak način, torej z univerzalnim pravnim nasledstvom tudi na katerega koli novega podjetnika izven družinskega kroga. Univerzalno pravno nasledstvo, ki bi se glede podjetja vzpostavilo s prenosom v obliki notarskega zapisa bi bilo pomembno v primerih, ko je prenosnik imel razne koncesije ali poslovna razmerja, katerih ohranitev je v interesu podjetnika prevzemnika, ne da bi morale stranke iz razmerij s prenosnikom podjetjem k temu dajati soglasje. V podjetjih s.p.-jev lahko pride do okoliščin, ko nihče od družinskih članov ni zainteresiran za prevzem, bi pa bil zelo zainteresiran za ohranitev uspešnega podjetja npr. dolgoletni delavec podjetja, ki ni družinski član. Ni razumljivo, zakaj se ob svobodi prenašanja podjetja kot premoženja na kogarkoli brez davčnih posledic po 51. členu zakona, ne bi mogel po posebnih pogojih iz 72a. člena dopustiti tudi tak prenos. Davčni vidik tu ni pomemben, pomembna je možnost prenosa podjetja z univerzalnim pravnim nasledstvom, stvar prevzemnika pa je, ali se bo za to odločil.

K 30. členu (overitev izjave lastnika)

Predlagamo, da se v 30. členu ZGD-11 doda nov drugi odstavek, s katerim se na koncu tretjega odstavka 74. člena ZGD-1 doda naslednji stavek:

»Izjavo lastnika lahko overi tudi točka VEM.«

Obrazložitev:

Notarsko overjanje izjav lastnikov objekta, da dovoljuje podjetniku poslovanje na naslovu objekta, pomeni neenako ravnanje točk VEM v različnih registracijskih postopkih. Uredba o vpisu družb in drugih pravnih oseb v sodni register daje v 2. členu točkam VEM pooblastilo, da overjajo izjave v postopkih registracije gospodarskih družb že od leta 2008, zato je treba enako pooblastilo točkam vzpostaviti tudi za overjanje izjav lastnikov v postopkih registracije samostojnih podjetnikov.

K 31. členu (postopek izbrisa podjetnika po uradni dolžnosti bi lahko začel tudi AJPES)

Predlagamo, da se predlagana nova 9. točka tretjega odstavka 75. člena spremeni tako, da se glasi:

»9. na podlagi obvestila pristojnega organa, ki v okviru nadzora ugotovi, da podjetnik nima odprtega transakcijskega računa za poslovanje,«

Obrazložitev:

Med novostmi v 31. členu, ki glede sprememb in prenehanja dejavnosti podjetnika zadevajo tudi več razlogov, zaradi katerih AJPES po uradni dolžnosti izbriše podjetnika iz Poslovnega registra Slovenije, je tudi izbris po tem, ko AJPES na podlagi lastnih podatkov ali na podlagi obvestila pristojnega organa ugotovi, da podjetnik nima odprtega transakcijskega računa za

poslovanje. Predlagana ureditev v novi 9. točki predvideva, da bi postopek izbrisa podjetnika po uradni dolžnosti, če nima transakcijskega računa, lahko AJPES pričel na podlagi lastnih podatkov. Upniki podjetnikov, ki odpirajo transakcijske račune v tujini, v postopkih izvršb ne morejo izterjati teh svojih dolžnikov. Tu pa je težava, ker AJPES ne razpolaga s podatki o morebitnih transakcijskih računih, ki jih podjetniki odprejo oz. zaprejo v tujini. V Registru transakcijskih računov (RTR) so le podatki o transakcijskih računih, odprtih v Republiki Sloveniji. AJPES prav tako ne razpolaga s podatkom, kateri transakcijski račun ima podjetnik odprt za namene poslovanja (zaradi nižjih bančnih stroškov nekateri podjetniki za namene poslovanja odprejo ločen osebni račun in ne poslovnega). Zato se s predlogom te spremembe pridružujemo argumentacijam AJPES, da se postopek izbrisa po uradni dolžnosti začne le na podlagi obvestila pristojnega organa, Finančne upravne Republike Slovenije, ki ugotovi obstoj kršitve v okviru svojih pristojnosti, oziroma da se npr. v Zakonu o Poslovnem registru Slovenije zagotovi ustrezna pravna podlaga, na podlagi katere bodo poslovni subjekti dolžni tudi AJPES sporočati podatke o transakcijskih računih, odprtih za namene poslovanja in transakcijskih računih, odprtih v tujini.

K 33. členu (uvedba partnerske družbe)

Tiha družba, ki je bila v slovenski praksi zelo redka oblika gospodarske družbe brez posebne pravne subjektivitete, je bila z ZGD-1G črtana zaradi nekaterih znanih primerov slabih praks, ko je prihajalo do konflikta interesov. Tihi družbenik tihe družbe je bil lahko hkrati tudi organ vodenja oz. nadzora v družbi, ki neposredno posluje s tiho družbo, s čimer je bilo mogoče, kot navaja predlagatelj, v primerih družb v večinski lasti RS oškodovati premoženje te družbe. Dve noveli sta poskusili odpraviti anomalije, vendar neuspešno, zato je bila tiha družba z ZGD-1G črtana, namesto nje pa je bil dodan nov 45a. člen o prijavi vpisa premoženjskega vložka v register. To je vsebovalo tudi prijavo v register osebe, ki je na podlagi premoženjskega vložka v družbo, v kateri ni družbenik, pridobila pravico udeležbe v dobičku. Nadomestitev tihe družbe s 45a. členom je bila deležna strokovnih kritik, saj naj bi se s tem v ZGD-1 vneslo isto vsebinsko obliko, vendar pod neznanim imenom in vrsto nejasnosti in slabosti.

Predlagatelj osnutka novele ZGD-1I navaja, da je prejel dve pobudi:

- za ponovno uvedbo tihe družbe in
- za uvedbo partnerske družbe.

Predlagatelj navaja, da se je odločil za uvedbo koncepta partnerske družbe, ki na eni strani ohranja bistvene prvine koncepta tihe družbe, na drugi pa odpravlja nekatere njene temeljne slabosti. Vendar pa primerjava besedila predlaganih novih členov 158. do 167a., ki so podrobneje obrazloženi, pokaže, da je besedilo identično z nekdanjimi členi 158. do 167. v ZGD-1 o tihi družbi, z izjemo nadomestitve imen: »tiha družba« s »partnerska družba«, »tihega družbenika« s »partnerjem« in »nosilca tihe družbe« z »nosilcem partnerske družbe«. *Edina vsebinska razlika je nov 159. člen, ki določa, da mora prijava za vpis družbe v register vsebovati tudi ime in priimek oziroma firmo, EMŠO oz. matično številko, prebivališče oz. sedež, davčno številko in višino premoženjskega vložka vsakega partnerja.* Opustitev te obveznosti bi imela za posledico ničnost pogodbe o nastanku partnerske družbe. S tem tiha družba ne bi bila več »tiha«, vse ostale določbe pa so nespremenjene. Menimo, da bi šlo pod imenom »partnerska družba« za uvedbo pravnoorganizacijske oblike, ki s takšno vsebino in pod tem imenom v svetu ni poznana. GZS ne vidi razlogov proti ponovni uvedbi tihe družbe, ki je tudi v primerjalnem pravu na voljo kot možna v tipologiji pravno organizacijskih oblik, ne glede na to, da je bila v naši praksi zelo redka. Tiha družba ima lahko, tako kot poudarja tudi predlagatelj, pozitiven učinek pri vzpostavljanju stimulativnega poslovnega okolja z vključenostjo tihega družbenika v razvoj družbe. Vendar

pa v tem primeru predlagamo, da se to stori tudi glede poimenovanja te družbe v čisti obliki kot je poznana v svetu, torej z opustitvijo izraza »partnerska družba« in ohranitvijo izraza »tiha družba«.

Ob nespremenjenih določbah za tiho družbo po prejšnji ureditvi v ZGD-1 pa bi v izognitev koliziji interesov in primerom zlorab dodali člen, *da se mora tihi družbenik s svojim vložkom obvezno registrirati v davčnem registru*. Pri tem bi veljala omejitev, da lahko le družbeniki v tem registru preverijo, če član organa vodenja ali nadzora njihove družbe ni morda tudi njen tihi družbenik. S tem bi se preprečila kolizija interesov. Ne bi šlo torej za splošno poizvedovanje, kdo je tihi družbenik, ampak le za preverjanje, če imenovani član organa nadzora ali vodenja družbe ni hkrati tihi družbenik.

K 39. členu (uvredba pravila Business Judgement Rule idr.)

Pozdravljamo predlagane dopolnitve 263. člena v zvezi z odškodninsko odgovornostjo članov organov kapitalske družbe z uvedbo načela Business Judgement Rule, po katerem ne gre za kršitev dolžnosti, če je član organov vodenja ali nadzora pri sprejemanju podjetniške odločitve smel razumno domnevati, da ravna na podlagi primernih informacij in v dobro družbe, nadalje glede 10 %-ne minimalne odbitne franšize pri zavarovanju odgovornosti članov organov vodenja in nadzora, ter druge določbe glede zaostritve pogojev možnosti izključitve odgovornosti in glede odškodninskih zahtevkov.

K 40. členu (odpoklic uprave zaradi izgube zaupanja nadzornega sveta)

Ne podpiramo možnosti odpoklica uprave s strani nadzornega sveta zgolj zaradi izgube zaupanja nadzornega sveta in drugih »nekrivdnih« razlogov, saj takšna možnost ni ustrezna. Uprava vodi posle družbe samostojno in na lastno odgovornost. Vodenja poslov ne sme prenesti na nadzorni svet. Ureditev v posamezni delniški družbi je lahko taka, da mora nadzorni svet zgolj soglašati z določenimi posli, vendar se z določanjem teh soglasij ne sme pretiravati. S tem se torej ohranja samostojnost uprave pri vodenju poslov družbe. Skupščina delničarjev je tista, ki lahko (tudi zgolj iz utemeljenih razlogov) izreče nezaupnico posameznemu članu uprave, na podlagi te pa ga lahko potem nadzorni svet odpokliče. Družbe v takem primeru tudi ne bremenijo obveznost plačila odpravnine. Ne glede na možnost varovanja članov uprave z odpravnino v primeru odpoklica s strani nadzornega sveta zaradi izgube zaupanja, bi se s tako ureditvijo preveč poseglo v smisel dvotirnega sistema upravljanja. V interesu družbe je, da se vzpostavi kontinuiteta pri upravljanju družbe, da se njeni posli vodijo v interesu družbe, kar se ne spremeni ob spremembi članske strukture nadzornega sveta. S predlagano ureditvijo bi lahko bili člani uprave preveč podvrženi interesom članov nadzornega sveta, v družbi bi bilo enostavno menjati vodstvo družbe, poleg tega bi družbe trpele še plačilo odpravnin. Tak predlog ni v interesu gospodarstva. Za tesnejšo vez med delničarji in vodenjem poslov družbe imajo družbe na voljo enotirni sistem upravljanja, dvotirni sistem upravljanja pa naj ohrani svoje temeljne značilnosti.

K 43. členu (možnost vpogleda NS v poslovne knjige in dokumentacijo z izvedencem)

Podpiramo dopolnitev 281. člena, na podlagi katere bi lahko nadzorni svet pri svojem delu z zunanjim svetovalcem – izvedencem kadarkoli pregledal poslovne knjige in dokumentacijo družbe, njene blagajne, shranjene vrednostne papirje itd.

K 61. členu (vložitev predloga sodišču za prenehanje družbe)

Predlagamo, da se tretji odstavek 404. člena spremeni tako da se glasi:

»(3) V primeru iz tretje, četrte, pete in šeste alineje prvega odstavka 402. člena tega zakona lahko vložijo pri sodišču predlog za prenehanje družbe upnik ali delničarji, ki predstavljajo vsaj eno desetino osnovnega kapitala.

Predlagamo, da se v predlaganem osnutku novi četrti odstavek 404. člena spremeni tako, da se glasi:

»(4) V primeru iz tretje, četrte, pete in šeste alineje prvega odstavka 402. člena tega zakona lahko vložijo pri sodišču predlog za prenehanje družbe poleg oseb iz prejšnjega odstavka tudi pristojni organ, ki kršitev ugotovi v postopku nadzora.«

V dosedanjem petem odstavku 404. člena, ki postane šesti, se besedilo »tretje in osme alineje prvega odstavka 402. člena« nadomesti z besedilom »tretje in enajste alineje prvega odstavka 402. člena.

Obrazložitev:

Menimo, da je utemeljeno, da imajo tako kot ob veljavni ureditvi po tretjem odstavku 404. člena ZGD-1 v primeru, kadar poslovodstvo ne deluje več kot 12 mesecev (po novem predlogu šest mesecev), upnik in delničarji, ki predstavljajo vsaj desetino osnovnega kapitala, tudi možnost vložitve pri sodišču predloga za prenehanje družbe iz novih treh razlogov: če družba nima poslovodstva več kot tri mesece, če nima delničarjev in če nima transakcijskega računa. S tem se še bolj varuje pravice upnika. Zaradi podobnosti glede razlogov prenehanja predlagamo spremembo predlaganega novega četrtega odstavka 404. člena, da lahko tudi pristojni organ vložijo pri sodišču predlog za prenehanje družbe z dodatkom, da to stori po tem, ko kršitev ugotovi v postopku nadzora. V tej zvezi so potrebne tudi navedene redakcijske spremembe.

Opozorilo na problem izbrisa družbe iz sodnega registra brez likvidacije, navezava na ZFPPIPP

V zvezi z likvidacijo družbe opozarjamo na anomalijo, *ki jo povzroča ZFPPIPP glede izbrisa iz sodnega registra brez likvidacije.*

Likvidacijski postopek se po ZGD-1 izvede ne glede na obstoj premoženja družbe, po 424. členu ZFPPIPP pa lahko pride do situacije, ko subjekt na naslovu iz sodnega registra preneha sprejemati uradne poštno pošiljke in sodišče ob tej domnevi, da ne posluje na poslovnem naslovu izbriše družbo iz sodnega registra, ne da bi se iz uradnih evidenc preverilo, če ima takšna družba kje kakšno premoženje. Sodna praksa obravnava premoženje izbrisane družbe, ki je še vedno vpisana kot imetnik pravic na premoženjih in nepremičninah, kot ustanovitelj drugih pravnih oseb in imetnik transakcijskih računov kot naknadno najdeno premoženje izbrisane pravne osebe nad katerim se lahko izvede stečajni postopek. Ni smiselno, da lahko sodišče kljub okoliščinam o obstoju premoženja, ki bi se jih dalo preveriti iz uradnih evidenc z izbrisom družbe osebe ustvari pravno situacijo, ki se lahko uredi šele v novem postopku. To otežuje položaj upnikov, hkrati pa lahko tak način izbrisa predstavlja za družbenike najcenejši način prenehanja. Potrebno je le prenehati prevzemati uradne pošiljke na poslovnem naslovu, vpisanem v sodni register, nato pa se postopek izbrisa v celoti financira iz proračunskih sredstev, medtem ko morajo družbeniki v primeru prenehanja po skrajšanem postopku poravnati vsaj stroške notarja, hkrati pa z vsem svojim

premoženjem še določen čas, (novela predlaga podaljšanje z enega na dve leti) po izbrisu osebno odgovarjajo za vse morebitne neporavnane obveznosti družbe.

Zato bi bilo nujno razmisliti o spremembi ZFPPIPP in kot edini izbrisni razlog določiti razlog, da »družba nima premoženja, ne obveznosti in tudi ne posluje«, brez domnev. Institut izbrisa je namenjen odstranitvi nedelujočih družb iz sodnega registra in s tem iz pravnega prometa, torej *izjemnim primerom, ki bi jih morali v praksi zaznati tudi zgolj izjemoma*.

K 62. členu (večja vloga registrskega organa v postopku prenehanja po skrajšanem postopku)

62. člen spreminja drugi odstavek 425. člena ZGD-1 glede prenehanja družbe po skrajšanem postopku brez likvidacije tako, da podaljšuje odgovornost družbenikov za terjatve upnikov iz enega na dve leti po objavi izbrisa družbe iz registra.

Predlagamo, da se v 62. členu dodata nov drugi in tretji odstavek, ki se glasita:

»(2) V četrtem odstavku 425. člena se prvi stavek spremeni tako, da se glasi:

»Registrski organ pred izdajo sklepa o prenehanju družbe po skrajšanem postopku po uradni dolžnosti preveri, če so bile poravnane vse davčne obveznosti in plačani vsi prispevki za zaposlene ter, ali je zoper družbo začel postopek sodne izvršbe, od delničarjev pa lahko zahteva tudi druga dokazila o resničnosti izjave iz prvega odstavka tega člena.«

»(3) V drugem odstavku 429. člena se za besedo »prebivališč«, doda vejica in besedilo »ki vključujejo te podatke: država, ulica in hišna številka, naselje, občina, poštna številka in kraj,«, za besedo »sedežev« pa besedilo »ter matičnih števil« «.

Obrazložitev:

Pozdravljamo podaljšanje roka odgovornosti družbenikov do terjatev upnikov z enega na dve leti po izbrisu družbe, ob tem pa zaradi večje varnosti upnikov predlagamo še dve spremembi. Nov drugi odstavek daje večjo pristojnost registrskih organov v postopku prenehanja po skrajšanem postopku tako, da pred prenehanjem preverijo odprte obveznosti poslovnih subjektov. Ne glede na to, da je v postopku prenehanja družbe po skrajšanem postopku, terjatev do družbe mogoče uveljavljati tudi do osebno odgovornih družbenikov, pa bi predlagana določba zmanjšala stroške izterjave (nadaljevanje že začelih izvršb proti družbenikom) in zagotovila večji pomen resničnosti izjave o poravnanih obveznostih. Nov tretji odstavek pa predlagamo, ker nas AJPES opozarja, da so vpisi notarjev o odgovornih družbenikih v primerih podatkov o tujcih pomanjkljivi, zato so izvršbe zoper njih pogosto neuspešne. Notarji pogosto namesto naslova navedejo le kraj prebivališča, s predlagano dopolnitvijo pa to ne bi bilo več mogoče.

K 64. členu (ohranjanje najnižjega zneska osnovnega kapitala in vezanih rezerv)

V predlogu ni popolnoma jasno, katera dana posojila družbe družbeniku, poslovodji ali družinskim članom, so zaradi ohranjanja osnovnega kapitala prepovedana. Če gre za posojila, ki jih v svojem predlogu sprememb ZGD-1 navaja DURS in se nanašajo na izplačila osnovnega kapitala ustanoviteljem takoj po ustanovitvi oz. preden družba začne s poslovanjem, je treba to jasneje napisati. Najmanj, kar je treba opredeliti je, kaj se za namene tega člena šteje kot premoženje družbe (ali je to celotna aktiva ali kaj drugega).

Predlagano rešitev je treba napisati tako, da ne bo povzročala nobenih dvomov glede morebitnih drugih posojil opredeljenim osebam, predvsem zaradi možnosti sprožitve postopka prenehanja družbe in zaradi izjemno visokih glob zaradi neupoštevanja te določbe.

Splošno k 82. do 93. členu (nesorazmerno zviševanje kazni)

V spremenjenih členih se močno zvišujejo denarne kazni in dodajajo novi prekrški. GZS se strinja s sporočili iz direktiv EU, da morajo biti kazni učinkovite, sorazmerne in odvrtačne, vendar meni, da so predlagane zaostritve pretirane. V nekaterih primerih gre tudi za nesorazmerno visoke globe glede na težo kršitev, še zlasti ob dejstvu, da naj bi se z novelo (nov 691a. člen) omogočilo prekrškovnim organom v hitrem postopku izrekanje glob v višjem znesku od najnižje predpisane globe, kar sedaj ni mogoče. 88. člen predlagane novele dodaja v 689. členu nov drugi odstavek, s katerim je določen prekršek družbenika, če družba nima poslovodje. Menimo, da bi morala ta določba opredeliti tudi časovni okvir, na primer »če nima poslovodje več kot dva meseca«. Novela v 90. členu dodaja nove člene 689b., 689c. in 689č., s katerimi natančneje določa prekrške poslovodstva, nadzornega sveta in upravnega odbora. Tako na primer poslovodstvo po 1. točki 689b. člena stori prekršek, če letno poročilo ni sestavljeno in objavljeno v skladu s tem zakonom (60a. člen). Na drugi strani pa (v 84. členu novele, 7. točka) sta pravna oseba (družba) in njena odgovorna oseba (poslovodstvo) storili prekršek, če nista predložili letnega poročila za javno objavo, kar bi pomenilo v bistvu podvajanje sankcioniranja za istovrstni prekršek. V večini primerov tovrstnih prekrškov je poslovodstvo tista odgovorna oseba, ki stori prekršek, zato se postavlja vprašanje, po katerem členu voditi postopek o prekršku zoper odgovorno osebo (pri čemer je sankcija različno visoka, enkrat 3.000, drugič pa 4.000 evrov). Celotno ureditev prenove sankcij bi bilo treba zato ponovno proučiti. Ob tem opozarjamo tudi na kritične pripombe Zbornice računovodskih servisov glede predlaganega zviševanja kazni.

Predlog za nov 81a. člen (pristojnost organa za nadzor)

Predlagamo nov 81a. člen, s katerim se drugi odstavek 684. člena spremeni tako, da se glasi:

»(2) AJPES je pristojen za nadzor nad izvajanjem določb prvega, drugega in četrtega odstavka 58., prvega in četrtega odstavka 59., prvega in drugega odstavka 59a., ter tretjega in četrtega odstavka 680. v zvezi z 58., drugega odstavka 74. ter prvega in drugega odstavka 75. člena tega zakona.«

Obrazložitev:

V osnutku predloga ZGD-11 ni dopolnjen 684. člen, zato AJPES nima nadzora nad novim četrtem odstavkom 58. člena in novim tretjim odstavkom 59. člena. Predlagana rešitev zagotavlja nadzor AJPES nad izvajanjem četrtega odstavka 58. člena, tretjega odstavka 59. člena, ter prvega in drugega odstavka predlaganega novega 59a. člena.

K 85. členu (drugi prekrški družbe in odgovornih oseb)

Podpiramo predlog AJPES, da se v 686a. členu (drugi prekrški družbe in odgovornih oseb) v prvem odstavku doda nova 3. točka, ki se glasi:

»3. če ne predloži AJPES podatkov iz računovodskih izkazov letnih poročil iz prvega in drugega odstavka 59a. člena.

Prav tako predlagamo, da se v 686a. členu (drugi prekrški družbe in odgovornih oseb) doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Z globo od 1.000 do 10.000 evrov se za prekršek kaznuje odgovorna oseba družbe, nad katero se začne stečajni postopek, postopek likvidacije ali preneha na drug način oziroma se statusno preoblikuje:

1. če ne predloži AJPES bilance stanja in izkaza poslovnega izida oziroma zaključnega poročila na način in v rokih, kot to določa četrti odstavek 58. člena tega zakona;
2. če ne predloži AJPES podatkov iz bilance stanja in izkaza poslovnega izida oziroma podatkov iz zaključnega poročila na način in v rokih, kot to določa četrti odstavek 59. člena tega zakona.«

Obrazložitev:

Z dodano novo 3. točko v prvem odstavku 686a. člena je treba zaradi zagotavljanja izvajanja prvega in drugega odstavka predlaganega novega 59a. člena določiti nov prekršek.

V novem tretjem odstavku 686a. člena so določeni prekrški odgovorne osebe družbe, ki je prenehala s poslovanjem, ni pa predložila bilance stanja in izkaza poslovnega izida oziroma zaključnega poročila za javno objavo (predlagani četrti odstavek 58. člena ZGD-1) in za državno statistiko (predlagani četrti odstavek 59. člena ZGD-1) po stanju na dan pred prenehanjem. Glede na to, da se ti prekrški lahko ugotovijo šele po preteku določenega roka po prenehanju družbe, predlagamo, da je prekršek določen le za odgovorno osebo take družbe, ne pa za družbo, saj ni mogoče voditi postopka o prekršku zoper družbo, ki ne obstaja več.

K 86. členu (prekrški tujega podjetja, ki je ustanovilo podružnico)

Predlagamo, da se v 687. členu (prekrški tujega podjetja, ki je ustanovilo podružnico) v 2. točki drugega odstavka zamenja besedilo v oklepaju tako, da se glasi:

»(tretji in četrti odstavek 680. člena v zvezi z 58. členom).«

Prav tako predlagamo, da se v 687. členu (prekrški tujega podjetja, ki je ustanovilo podružnico) za drugim odstavkom doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»(3) Z globo od 3.000 do 15.000 evrov se za prekršek kaznuje tuje podjetje, ki je ustanovilo podružnico, če podružnica ne predloži AJPES podatkov iz letnih poročil o svojem premoženjskem in finančnem poslovanju ter poslovnem izidu v treh mesecih po koncu koledarskega leta (prvi odstavek 59. člena).«

Obrazložitev:

Tudi te spremembe in dopolnitve predlagamo po posvetovanju z AJPES. Dosedanje sklicevanje na drugi in tretji odstavek 680. člena v zvezi z 58. členom je nepravilno. Dosedanja ureditev ne predvideva kazni za nepredložitev podatkov iz letnih poročil podružnic tujega podjetja za namen državne statistike, predpisana je zgolj za nepredložitev letnega poročila zaradi javne objave (drugi odstavek 687. člena).

Drugi odstavek 680. člena določa, da se za podružnice smiselno uporabljajo določbe tega zakona o poslovnih knjigah in letnem poročilu, če to zakon ne določa drugače. Izjemi določata določbi tretjega in četrtega odstavka 680. člena tega zakona, ki opredeljujeta, katero letno poročilo lahko podružnica predloži glede na to, ali je iz EU ali iz tretje države, torej drugače kot velja za gospodarske družbe. Podružnice sicer predlagajo podatke iz letnih poročil za statistični namen, vendar nepredložitev ni sankcionirana, s predlagano dopolnitvijo pa se to popravlja.

K 91. členu (prekrški likvidacijskega upravitelja)

Predlagamo, da se v 690. členu ZGD-1 v prvem odstavku dodajo nove 1. do 4. točke, ki se glasijo:

- »1. če letnega poročila ali konsolidiranega letnega poročila ne sestavi v rokih iz 54. člena tega zakona;
- 2. če letno poročilo ne vsebuje sestavin iz 60. člena tega zakona;
- 3. če letno poročilo ni podpisano v skladu s 60a. členom tega zakona;
- 4. če revidiranega letnega poročila ali konsolidiranega letnega poročila ne predloži AJ PES, zaradi javne objave na način in v rokih, ki jih določa prvi odstavek 58. člena tega zakona;«

Dosedanja 1. do 9. točka prvega odstavka 690. člena ZGD-1 se ustrezno preštevilčijo.

Obrazložitev:

V postopku redne likvidacije je v drugem odstavku 406. člena določeno, da se za družbo do konca likvidacije še naprej uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za družbo pred sprejetjem sklepa o likvidaciji. To pomeni, da veljajo tudi določbe, ki se nanašajo na poročanje v času postopka likvidacije. Veliko število družb v likvidaciji teh obveznosti ne izpolnjuje, četudi družbe v času likvidacije še vedno poslujejo. Pri tem so prikrajšani poslovni partnerji (upniki), saj ne razpolagajo s potrebnimi poslovnimi informacijami o poslovanju družbe v likvidaciji. Zato predlagamo dopolnitev prekrškovnih določb, smiselno enako kot to velja za prekrške, ki jih stori družba, ki ni v likvidaciji in se nanašajo na poročanje in objave letnih poročil.

K prehodnim in končnim določbam

Predlagamo, da se med prehodne in končne določbe doda nov 94a. člen, ki se glasi:

- »(1) Družbe morajo podatke po 59a. členu prvič poročati AJ PES za poslovno leto, ki se začne po uveljavitvi tega zakona.
- (2) Družbe in podjetniki morajo podatke iz četrtega odstavka 58. člena in četrtega odstavka 59. člena prvič poročati za prenehanje v letu 2015.
- (3) AJ PES izdela informacijske rešitve za poročanje iz prvega in drugega odstavka tega člena v enem letu po uveljavitvi zakona.«

Obrazložitev:

Za uveljavitev nekaterih določb zakona predlagamo daljše prehodno obdobje. Po posvetovanju z AJ PES predlagamo, da AJ PES izdela informacijske rešitve za poročanje iz prvega in drugega odstavka tega člena v enem letu po uveljavitvi zakona.